

«ІНІЦІАТИВА ПОВИННА ЙТИ ВІД ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ, ЯКІЙ НАРОД ДЕЛЕГУВАВ ПОВНОВАЖЕННЯ», – ІРИНА СУСЛОВА

Пропонуємо читачам інтерв'ю з народним депутатом України Іриною Суисловою, головою підкомітету з питань гендерної рівності і недискримінації Комітету Верховної Ради України з питань захисту прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин, співзасновником ГО «Люстраційний комітет України».

? **ІРИНО МИКОЛАЇВНО,
ХТО ВИ ЗА ОСВІТОЮ?
КИМ МРІЯЛИ СТАТИ
У ДИТИНСТВІ?
ЯК СТАЛОСЯ, ЩО ВИ ПОТРАПИЛИ
У «ВЕЛИКУ» ПОЛІТИКУ?**

За освітою я економіст, але зараз розширюю горизонти своїх знань та заочно здобуваю вищу юридичну освіту. Мої дитячі мрії щодо професії не були чітко виражені. Але твердо знала одне – робота буде пов'язана з допомогою людям. Так і вийшло, адже зараз в парламенті займаюсь захистом прав людини.

Депутатській діяльності передувала тривала громадська робота. Ще під час Помаранчевої революції, будучи ученицею 10-го класу, допомагала Майдану у своєму рідному Житомирі. Це був мій перший серйозний громадський досвід.

Потужний імпульс дала Революція Гідності. Тоді я зрозуміла, що країну треба змінювати не лише «знизу», але й «згори». Ініціатива повинна йти від політичної еліти,

якій народ делегував повноваження. Це стало одним зі стимулів йти у «велику» політику.

Я познайомилася із багатьма активістами Майдану, і уже після перемоги Революції Гідності ми створили люстраційний комітет. Домогалися прийняття законодавства про очищення влади, створювали люстраційні комітети в регіонах. Тому, коли запропонували спробувати сили й піти до парламенту – не вагалась. Не тому, що прагнула влади, а через розуміння, що у Верховній Раді матиму більше можливостей для позитивних змін.

? **ЯКИЙ ВІДСОТОК ЖІНОК
НИНІ ПРАЦЮЄ У ВЕРХОВНІЙ
РАДІ УКРАЇНИ?
ВИ Є ПРИБІЧНИКОМ
ВСТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ У ПАРЛАМЕНТІ,
ЧОМУ ВАС ТАК ТУРБУЄ
САМЕ ЦЯ ТЕМА?**

Сьогодні 12% народних депутатів України – це жінки.

Маємо найбільше представництво жінок за часів незалежності. Найбільше, але недостатнє. У Швеції, наприклад, вони складають 44% парламенту, а також мають вагомe представництво у всіх комітетах. Тоді як у Верховній Раді України в багатьох комітетах немає жодної жінки.

Вважаю, що гендерна рівність не повинна обмежуватись стінами парламенту, а мусить пронизувати все суспільство. Коли стала парламентарем, потрапила до підкомітету з питань гендерної рівності і недискримінації. Для себе твердо вирішила, що свої обов'язки буду виконувати сумлінно, й намагаюсь дотримуватись цього принципу. Поступово знайомлячись з проблематикою, зрозуміла, що проблема гендерної рівності є надзвичайно актуальною. Через дискримінацію сотні тисяч українських жінок не задіяні в економічному житті, потерпають від домашнього на-

сильства, обмежені в своїх трудових правах. Тобто держава втрачає потенціал розвитку. Замість перешкод нам слід створювати умови й будувати суспільство рівних прав та можливостей. Це безпосередньо позитивно вплине на якість життя усіх українців.

? ВАМИ ІНІЦІЙОВАНІ НАПРАЦЮВАННЯ КОМПЛЕКСНИХ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ. У ЧОМУ ВОНИ ПОЛЯГАЮТЬ?

За час депутатської роботи стала автором та співавтором більше 150 законопроектів

і постанов. Значна їх частина стосується саме гендерних питань. Законопроект 6109 ліквідує усі дискримінаційні норми, які заважають служити жінкам в армії в однакових з чоловіками умовах. Зокрема, він встановлює рівні можливості при укладанні контракту на проходження військової служби, скасовує обмеження щодо звільнення жінок в запас, забезпечує жінкам та чоловікам рівний обсяг відповідальності під час проходження служби. Наразі законопроект вже ухвалений в першому читанні. Розраховую на підтримку колег під час голосування в цілому.

Законопроект 8315 пропонує впровадити систему гендерно-

правової експертизи депутатських законопроектів. Тобто усі вони мусять фахово вивчатися на предмет відсутності там дискримінаційних норм, а також їхнього впливу на загальний стан гендерної рівності в країні.

Великим досягненням є включення до проекту Виборчого кодексу норми про гендерне квотування. Не менше двох осіб в кожній п'ятірці списку повинні бути представниками однієї статі. За невиконання норми передбачені санкції – відмова ЦВК реєструвати партійний список.

Пишаюсь, що низка важливих ініціатив втілилась в життя та вже стала законами. Зокрема, ухвалений законопроект 7277,

який змушує несумлінних платників аліментів виконувати свої зобов'язання. В умовах, коли кожна 5-та родина в країні є неповною, а жінки несуть на собі тягар самостійного виховання та утримання дітей, це є надзвичайно важливо.

? ЯК СПРИЙМАЄ СУСПІЛЬСТВО РІВНІСТЬ СОЦІАЛЬНИХ І ТРУДОВИХ ПРАВ? ЧИ ГОТОВІ УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКИ ПРАЦЮВАТИ І НЕСТИ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАРІВНІ?

Дослідження свідчать, що частина українців просто не помічають дискримінації за гендерною ознакою та вважають її нормою. Натомість саме в трудових відносинах жінки найчастіше відчують подвійні стандарти у ставленні до представників різних статей. Розрив у заробітній платі є одним із найбільш яскравих проявів нерівності. За даними Держслужби статистики України, за 9 місяців 2017 року розмір середньомісячної заробітної плати жінок був на 22,5% нижчий за зарплату чоловіків. Існує таке ганебне явище, як професійна сегрегація. В силу стереотипів вона ділить професії на так звані «жіночі» і «чоловічі». Жінки переважають в галузях з більш низькою зарплатою (зокрема, у бюджетній сфері – освіті, охороні здоров'я, секторі соціальних послуг). До того ж вони поєднують працю за професією з безоплатною працею вдома. В середньому на останню українка витрачає до 5 годин в день. Жінки стикаються з більшою кількістю проблем при пошуку нової роботи. За результатами досліджень, близько 30% оголошень про вакансії містять вимоги щодо статі. Жінки менше легально зайняті на роботах зі шкідливими умовами праці, тому не отримують відповідних компенсацій. Натомість вони часто все ж працюють на таких виробництвах неофіційно.

Після потужного флешмобу #жінкаможевсе громадськість домоглася скасування наказу Міністерства охорони здоров'я №256, який містив в собі список заборонених для жінок професій. Тепер боремося за денонсацію конвенції Міжнародної організації праці №45 про заборону праці жінок на підземних роботах.

Замість заборон слід створювати якісні умови праці для всіх. Це ключовий принцип політики Євросоюзу в трудових відносинах. Він досягається через системну профілактику ризиків, усунення їхніх першопричин, адаптацію робочого місця до потреб працівників, планування та організацією запобіжних заходів, проведенням регулярних інструктажів з питань безпеки праці. В ЄС проводять жорсткий курс на посилення відповідальності за недотримання трудових стандартів – аж до закриття компанії. Але загалом завдяки постійним взаєминам працівників та роботодавців, які контролюють одне одного, система діє ефективно. Особливі умови праці створюються лише для вагітних працівниць, породіль та годувальниць. Директиви Ради ЄС, що стосуються охорони праці, – це готові рецепти позитивних змін в цій галузі. Варто лише імплементувати їх до національного законодавства, й саме це передбачає План заходів Україна-ЄС.

? ВИ З РОБОЧОЮ ГРУПОЮ ГОТУЄТЕ НОВУ РЕДАКЦІЮ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН». ПРО ЯКІ НОВАЦІЇ ЙДЕТЬСЯ?

З 1996 року в Україні діє закон «Про звернення громадян», який за попередні роки змінювали 14 разів. Проте по суті він лишається типовим пострадянським законодавчим актом, який несе в собі усі недоліки радянської моделі відносин влади та держави. Зокрема, він регулює не лише порядок

звернень громадян, а й громадських організацій та приватних підприємств. Також закон стосується різних за своєю суттю документів (пропозицій, заяв, скарг). В умовах збільшення кількості цих документів страждає якість зворотного зв'язку з боку чиновників, який часто обмежується формальними відписками або переадресацією до інших органів державної влади.

Загалом застосування діючого закону «Про звернення громадян» призвело до дивної ситуації, коли люди часто не отримують відповіді по суті, їхня проблема не вирішується. У відчаї громадяни «бомбардують» скаргами вищі установи державної влади, в тому числі й народних депутатів. Обсяг таких звернень з кожним роком збільшується й не дає можливості надати усім вичерпну відповідь. Тобто система комунікації між громадянами та владою дає суттєві збої.

Робоча група, яку я очолюю, покликана відповісти на питання: яким мусить бути законодавство про звернення громадян? Треба змусити управлінців різного рівня реагувати на звернення громадян по суті, розвантажити держустанови від нетипових для них звернень та спрямувати енергію чиновників в потрібне русло, пришвидшити діалог між людьми та владою й зробити зворотний зв'язок більш оперативним, допомогти людям спрямувати своє звернення саме до тієї інстанції, де питання буде вирішене, розмежувати різні типи звернень та сфокусувати увагу саме на заявах і пропозиціях.

? ЩО Б ВИ ПОБАЖАЛИ ЧИТАЧАМ НАШОГО ВИДАННЯ ТА ЙОГО КОЛЕКТИВУ?

Бажаю кожному натхнення, енергії та сил на добрі справи! Не будьте байдужими, допомагайте одне одному та об'єднайтесь заради позитивних змін! ■